

Democratie Bestuurscommissie West laat burgers over van alles stemmen

Proeftuin in participatie

→ Debat over de democratie in De Hallen. De gespreksleidster houdt de microfoon ferm in handen.
FOTO DINGENA MOL

Terwijl Amsterdam het stadsdeelbestuur omgooit, experimenteert de bestuurscommissie West al door burgers directer bij het bestuur te betrekken. 'Participatiechef' Jeroen van Berkel (PvdA) vertelt.

Ton Damen
AMSTERDAM

"Een mooi voorbeeld is het fietstunneltje dat het Westerpark verbindt met de Spaarndammerbuurt," zegt Jeroen van Berkel (PvdA) portefeuillehouder van de Bestuurscommissie in Amsterdam-West. "Die moest opnieuw worden betegeld. Gewoonlijk maken drie kunstenaars een ontwerp en dan kiezen wij er een uit. Nu hebben we een website gemaakt en de buurt laten ontwerpen en kiezen. We kregen 6100 reacties. Het lichtst gekleurde ontwerp heeft gewonnen."

De betrokkenheid van burgers is volgens Van Berkel overdonderend. "Het is hún tunnel geworden." Dit participerend ontwerpen is slechts één onderdeel van de democratische vernieuwing die West nastreeft. Inwoners nemen deel aan vele projecten. "We hebben burgers ook via internet laten meedenken over de herinrichting van het Bellamyplein."

Meeste stemmen

Bewoners in West kunnen ook straks onderwerpen voor de bestuurscommissie agenderen. Het wordt mogelijk via internet onderwerpen aan te dragen en een voorkeur aan te geven. Uiteindelijk gaat de commissie praten over het ontwerp dat de meeste stemmen heeft gekregen. West nodigt voorts burgers gericht uit voor inspraak- en debatsessies, waarbij ze op basis van loting door de computer geselecteerd worden met behulp van Onderzoek Informatie en Statistiek en de dienst Gemeentelijke Basisadministratie. De democratische experimenten zijn gebaseerd op initiatieven van Jelle de Graaf van de Piratenpartij.

"Uiteindelijk bemoeien wij ons een beetje met de samenstelling van de genodigden," zegt Van Berkel. "Als je uitnodigingen stuurt, reageren meestal burgers die altijd komen. Wij proberen ook anderen aan bod te laten komen." Critici worden overigens niet genegeerd, stelt Van Berkel, wat sommige bewoners overigens wel zeggen. Integendeel, zegt de bestuurder. Volgens hem heeft West onlangs overleg gevoerd over de experimenten met de kritische bewoner Henk van Dijk; die ontkent dat.

Voor de websites en het selecteren van bewoners is een ambtelijke afdeling op de been gebracht, geleid door projectmanager May-Britt Jansen. De ambtenaren hebben archetypebewoners gemaakt, niet-bestaande typetjes. Zo is Hans van den Berg (61), 'de criticus', een verzonden bewoner, die voor zijn studie naar Amsterdam is gekomen, er twintig jaar woont, en werkt in de Spaarndammerbuurt. Hij is hoogopgeleid, goed gebekt, maar heeft een laag inkomen. Om het beeld te verlevendigen staat hij in het systeem met een stockfoto, een afbeelding

Inwoners kiezen ontwerp fietstunnel, maar bij bouwhoogtes ligt ook in West de grens

van een betaalde acteur. In deze fantasiewereld leven ook de niet bestaande 'import hobbyist' Martijn van Kooten, de 'actieve bejaarde' Ria Uijterwaal en de 'verstokte vrijwilliger' Ronald de Zwart.

West hanteert deze bewonerstypes om een divers bestand burgers te betrekken bij de projecten, debatten en de websites. Ook wordt gedacht aan nieuw bloed voor de reguliere inspraak. Van Berkel: "In de raad komen mensen met bezwaren. Maar iemand zou daar ook best eens een leuk idee kunnen lanceren."

Europese prijs

De experimentele democratie in West trekt volgens Van Berkel breed belangstelling. Het stadsdeel is al genomineerd voor de Eurocities Award 2016, met als concurrenten Gion (Spanje) en Leeds (Verenigd Koninkrijk). Van Berkel zit in een clubje van minister Ronald Plasterk dat burgertops bepleit en plannen voor democratische processen evalueert. Plasterk zei overigens dat hij het niet nodig vindt dat de wet hiervoor wordt aangepast, zoals in Engeland wel gebeurde.

West loopt volgens Van Berkel voor op Amsterdam, waar in 2015 een G1000-burgertop werd gehouden. Het vorige week in Oud-West gehouden stadsgesprek over de druk op de leefbaarheid in West is volgens Van Berkel ook een burgertop. Zijn stadsdeel functioneert als een proeftuin, zegt Van Berkel, terwijl de roep om betere democratische processen breder wordt. De bestuurder verwijst naar een recente uitspraak van twintig burgemeesters die vinden dat burgers door loting in de raad moeten komen. Van Berkel: "Onze experimenten beantwoorden aan die oproepen."

Lastige burgers

Het democratisch gehalte van Amsterdam-West laat te wensen over, zeggen burgers van het stadsdeel. Ze mogen meepraten over bloembakken, maar niet meebeslissen over dingen die ertoe doen, zoals bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen.

Dit kwam woensdag naar voren tijdens een debat in De Hallen over democratie in de wijk. Burgers klaagden over het dichtbouwen van hun tuinen, gewijzigde bouwhoogtes, en dat er meer woningen in de wijk worden gebouwd. Als zij daar kritiek op hebben, gaat het stadsdeel er niet op in. Bewoonsters Anneke Veenhoff en Nel Bannier spraken over de nieuwbouwplannen in de Jan Hanzestraat, waar de bebouwing twee woonlagen erbij krijgt voor de bouw van kleine woningen. Negen burgergroepen trokken meer dan 15.000 euro uit om daartegen te hoop te lopen. Het stadsdeel luisterde niet. De bestuurscommissie verwees naar ambtenaren en omgekeerd en het stadsdeel naar de gemeenteraad. Het verhaal eindigt bij de rechter, die nog uitspraak moet doen. **De opkomst bij het burgerdebat** was met ruim honderd bezoekers hoog. De voormalige ombudsman, Alex Brenninkmeijer (voorzitter van de evaluatiecommissie bestuurlijk stelsel), sprak van 'een feest der herkenning'. "Amsterdams burgers worden lastig gevonden, en ze zijn altijd te laat." Volgens Brenninkmeijer voelen veel burgers in West zich vaak net als hij: door de gemeente in het pak genaaid. "Het college was verplicht na de invoering van bestuurscommissies een evaluatie te doen. Toen werd schichtig gemeld dat wij bouwstenen moesten aandragen voor de doorontwikkeling van het bestuurlijk stelsel. We zijn gaan luisteren naar burgers, bedrijven en instellingen, en hoorden zo veel kritiek dat we dachten: misschien moeten we bakstenen in de Amstel gooien."

Brenninkmeijer onderstreepte in zijn advies de onduidelijke rol van stadsdelen, die West ook parten speelt. De politieke commissies moeten het collegebeleid uitvoeren, maar besluiten worden genomen door de gemeenteraad. Bewoners kunnen op twee plekken inspreken, krijgen weinig teruggekoppeld van de lokale politici, terwijl de lokale ambtenaren op eigen houtje doorgaan. Communicatie in Amsterdam is volgens Brenninkmeijer zenden in plaats van luisteren. Dat zet kwaad bloed bij burgers.